

прокарали нови пжтища по следитѣ на старитѣ, или по други мѣста, въ зависимостъ отъ промѣнитѣ, които откривали рѣ-китѣ, пороищата, земетръситѣ или новитѣ нужди. Пжтищата, които свързватъ селата, сж най-първобитни, прокарани въ широчина на 1½ метъръ, колкото да се побератъ два успоредно впрегнати вола или бивола, а по стръмнинитѣ минаватъ само колесарки съ спънати колелета (кучки). На стръмнинитѣ единиятъ коловозъ е високо, а другиятъ низко, та безъ подпирачъ натоварена кола не може да върви. Отъ 1866 година се появяватъ шосирани пжтища съ каменни мостове, построени по заповѣдь на русенския валия Метхадъ паша и то само отъ Търново до Габрово и до Елена. Днесъ има планове за шосирани междуселски пжтища, но още нищо не е сторено.

II. НЪКОГАШНО И СЕГАШНОТО НАСЕЛЕНИЕ

Първобитенъ човѣкъ, траки, трибали,
римляни, готи.

Пита се, какво потекло и какво минало сж имали племената, що населявали тази котловина?

Много е мъчно да се опредѣли и посочи документално презъ вѣковетѣ, какви човѣшки челяди, родове и племена сж навлизали въ нашитѣ мѣста, колко време сж се застоявали въ тѣхъ, кога сж ги напускали и кой ги е замѣствалъ до идването на днешнитѣ обитатели, които принадлежатъ къмъ българославянското племе и сж носители на българско-славянско съзнание и култура.

Въ границитѣ на котловината нѣма пещери, нито нѣ-какви скалисти и брѣгови навеси, подъ които би могло да се запази и развие първобитно човѣшко семейство и родъ. Ала не далечъ отъ тѣхъ, при Дрѣновския манастиръ, въ Търновския дервентъ, въ Бѣляковската висока равнина има пещери и скривалища, въ които нашитѣ учени отдавна на-мѣриха положителни следи отъ пещеренъ човѣкъ, смѣсени остатъци отъ пещерни животни и гробове съ кости, затрупани отъ камъни¹⁾. Тѣзи нѣща показватъ, че е имало челяденъ човѣшки животъ. Съ течение на времето, съ измѣненията на климатическия условия, пещернитѣ човѣци напреднали и достигнали да изградятъ села на открито, да обработятъ земя, да развъдятъ добитѣкъ и така да станатъ земе-дѣлци и занаятчи.

Въ нашата котловина има доста стари могили, които ще посочимъ, когато говоримъ за селата, при които тѣ се намиратъ. Отъ разкрититѣ пещери, отъ могилитѣ и старитѣ селища сж извадени каменни човѣшки издѣлия, ножове, сѣчи-

¹⁾ Вижъ Рафаилъ Поповъ — Бѣляковското плато — пещери и доисторически сѣлища. Издания на Народния музей, кн. III, 1925 г.